

NAM-I DİĞER WALTER BEY: WALTER G. ANDREWS'UN TÜRKİYE VE OSMANLI EDEBİYATI SEVGİSİYLE DOLU HAYATI

Mehmet KALPAKLI¹

Walter Guilford Andrews Jr. 23 Mayıs 1939'da Pittsburgh, Pennsylvania'da doğdu. O tarihte, ismini aldığı babası, Mellon Institute'da kimya alanında yüksek lisans yapmaktaydı. Aile kısa bir süre sonra St. Paul, Minnesota'nın kırsal bölgesinde yeni bir eve taşındılar. Baba Walter Andrews burada Archer Daniels Midland Company'de kimyager, satış müdürü ve yönetici olarak 53 yaşına kadar sürdüreceği bir kariyere başladı. Walter'ın annesi de okulöncesi eğitim veren bir Katolik okulunda öğretmen yardımcısı olarak çalışıyordu. Ailenin diğer üyeleri Walter'ın kızkardeşi Martha ve erkek kardeşi James idi. Her iki kardeş de daha sonra öğretmenlik mesleğini seçtiler. Martha lise İngilizce öğretmeni ve James Almanca öğretmeni oldu.

Walter G. Andrews orta öğretimini Breck School'da ve liseyi St. Paul Academy'de tamamladı. Her iki okul da katı eğitimiyle meşhur özel okullardı. Genç Walter sporun pek çok alanıyla ilgilenen bir gençti. Amerikan futbolu, basketbol, tenis ve golf oynuyordu. Üniversite yıllarında da Amerikan futbolu, golf ve buz hokeyi takımlarında yer aldı. Genç Walter çok parlak bir öğrenci değildi. Ancak, okuma ve yazma konularında ön plana çıkmaktaydı.

Lise 3. sınıfta iken ailesi yurt dışından gelecek bir değişim öğrencisini konuk etmek istedi. Aslında bu, daha sonra Walter'ın hayatını büyük oranda etkileyecek bir karardı. Gelen değişim öğrencisi, Türkiye'den Sibel Tanberk'ti. İstanbul'un Bebek semtinin tanınmış ailerinden birinin oğlu olan Sibel, entellektüel, sosyal ilişkileri kuvvetli bir gençti ve Walter'a son derece sofistike görünüyordu. Sibel, Andrews ailesine hiç bilmedikleri bir ülkeyi ve milleti temsil etmekteydi. O ve kardeşi Noyan daha sonraki yıllarda da (Walter üniversiteye gittiğinde) Andrews ailesinin yanında uzun süreli olarak kaldılar. Walter, Sibel ve Noyan'ı her zaman iki kardeş olarak gördü.

Liseyi bitiren Walter, Carleton College'e kaydoldu. Minnesota'nın bu çok ünlü üniversitesi, Walter'ın anne ve babasının da mezun oldukları küçük ama çok iyi bir üniversite idi. Orada İngiliz Edebiyatı bölümünde okudu. Üniversite öğrenimi sırasında da başarılı bir sporcu idi. Carleton College'de 1961 yılında, mezun olduğu yılda evleneceği Melinda Kohler ile tanıştı. Genç çift mezuniyet sonrasında Amerika dışında da var olan bir dünyayı görmeyi arzuluyorlardı. Sonunda, Walter'ın Türk kardeşleri Sibel ve

¹ Walter G. Andrews'un biyografisi büyük ölçüde kendi anlatımı üzerine kaleme alınmıştır.

Noyan'ın ailesinin desteğiyle Türkiye'ye gelmeye karar verdiler. Gerçi, o yıllar, yabancı genç bir çift için Türkiye'de yaşanacak en uygun zaman değildi. 1960 askeri darbesinin etkileri yoğun bir biçimde devam etmekteydi. İstikrarsız bir ekonomi ve siyasi belirsizlik hüküm sürmekteydi. Dahası, Türkiye'ye geldiklerinde Melinda hamileydi. Diğer taraftan, bu ziyaret ve ziyaretin zamanı Walter'ın gelecekle ilgili seçimleri ve kararları için çok önemliydi.

Anne-baba Tanberk'ler İngilizce bilmiyorlardı. Bu durum Walter'ı iyi Türkçe öğrenmek zorunda bıraktı. İstanbul o tarihlerde daha küçük bir şehirdi. Etrafta pek turist yoktu. Bebek sahilinde denize girebilirdiniz, balık tutabilirdiniz, dalabilirdiniz. Herşeyin ötesinde Walter için bütün bir şehir müze gibiydi. Her taraf tarihi abidelerle doluydu. Çeşmeler, mezar taşları, kitabeler... İnsanların etrafında yaşadıkları ama görmedikleri veya görmezden geldikleri bir tarih... Bu genç Walter'ı çok etkilemişti. Bebek'teki çeşme kitabesini "eski yazı" olduğu için tanıdıklarının okuyamıyor olmasına bir anlam veremiyordu. Bu ziyaret uzadıkça uzadı. Ve sonunda Melinda ilk çocukları Lisa'yı Nişantaşı'daki Amiral Bristol Hastanesi'nde doğurdu.

Andrews ailesi, yeni üyeleri Lisa ile birlikte 1962 baharında Amerika'ya döndüler. Walter Michigan Üniversitesi'ne kaydoldu. Orada İngiliz edebiyatı üzerine master yapmayı ve mezuniyet sonrasında da küçük bir üniversitede hocalık yapmayı hedefliyordu. İngiliz çalışmalarının içine dalmışken, bir gece Michigan Üniversitesi'nin ders kataloguna göz atıyordu ve üniversitede bir Yakın Doğu programı olduğunu ve orada Türkçe öğretildiğini hayretle öğrendi. Hemen ertesi gün Türkçe programının başındaki Prof. James Stewart-Robinson'u ziyarete gitti. Prof. Stewart-Robinson, Walter'ın Türkçe derslerine dinleyici olarak girmesine izin verdi. Bu dersler onun için büyük bir tecrübe oldu. Bu dersler sayesinde Orta Doğu ve Yakın Doğu üzerine çalışan öğrencilerle tanışma ve çalışma alanlarıyla ilgili fikir alış-verişinde bulunma fırsatı buldu. Nihayet, İngiliz Edebiyatı programını bitirmeye doğru, bu programın fazla kalabalık ve fazlasıyla çalışılmış bir alan olduğunu görüp çalışmalarını Yakın Doğu dilleri ve edebiyatları

Walter ve Melinda Andrews Robert Kolej mezuniyetinde, İstanbul 1961

üzerine sürdürmeye karar verdi. Türkiye ile ilgili tecrübeleri Walter'a göre çok daha olumsuz olan Melinda, (tecrübesiz bir koca ile dilini bilmediğiniz yabancı bir ülkede – 1960'lı yılların başındaki Türkiye'de -- doğum yapmanın zorluklarını düşünün) Walter'ın bu cesurca kararını büyük bir özveriyle destekledi. Öte yandan, Walter'ın programa başvurusu reddedilmişti. Aslında sebep basit ve mantıklıydı: Walter'ın Yakın Doğu alanıyla ilgili hiç bir ön çalışması yoktu. Daha önce okuduğu Carleton College'de Orta Doğu ile ilgili hiç bir ders okutulmuyordu ve Walter'ın İstanbul ziyareti ve Prof. Steward-Robinson'un derslerinde bir-iki semestre dinleyici olarak bulunması dışında hiç bir bilgisi yoktu. Bununla birlikte Prof. Steward-Robinson, Walter'ı sonuna kadar destekledi ve teşvik etti. Sonunda Walter 1963 Sonbahar döneminde programa kabul edildi. Walter, yanında Doktorasını tamamladığı Prof. James Steward-Robinson için 2001 yılında Michigan Üniversitesi'nde yayımlanan bir Armağan hazırladı.²

Michigan Üniversitesi'ndeki Yakın Doğu Programı Walter için ideal bir yer olmuştu. Türkçe derslerine devam etti, Prof. James Bellamy'den Arapça öğrendi. Bellamy'nin asistanı Raji Ramuny de Klasik Arapça'da öne çıkmış genç bir bilimadamı idi. Orta Doğu tarihini Prof. Andrew Ehrenkreutz'dan, Farsça'yı Prof. K. Alan Luther ve Gernot Windfur'dan öğrendi. O yıllar Yakın Doğu çalışmalarının Amerika'da çok ilgi gördüğü ve çok hızlı geliştiği bir dönemdi. Amerikan hükûmeti Viyetnam Savaşı'ndan çıkardığı dersle (ki ülkede ne kadar az Doğu Asya uzmanı olduğunu görülmüştü) büyük miktarda parayı üniversitelerin o zamana kadar az ilgi gören, ihmal edilmiş bölge çalışmaları bölümlerine aktarmaya başladı. Bu gibi alanlarda çalışan öğrenciler de bolca destekleniyordu. Barış Gönüllüleri aralarında Türkiye'nin de olduğu çeşitli Yakın Doğu ülkelerinde edindikleri deneyimlerle Amerika'ya dönmüşler ve bu alanlarda üniversitelere dağılmaya başlamışlardı. (Bunlardan Prof. Robert Dankoff, Prof. Leslie Pierce, Prof. Heath Lowry gibileri pek çokları Türk çalışmaları alanına yöneldiler.) Michigan Üniversitesi'nin Yakın Doğu ve Orta Doğu Bölümleri de ileride alanlarında çok önemli çalışmalar yapacak geleceğin bilim insanlarıyla dolup taşmaya başladı. Tarih'te Jere Bacharach, Steve Humphries; İran edebiyatında Jerome Clinton; İslam hukuku alanında Ann Mayer; Sanat tarihinde Priscilla Soucak ve pek çokları, o yıllarda, Michigan'da yüksek lisans çalışmaları yapmaktaydılar. İşte bu sırada genç Walter, diğer alanlar yanında daha az popüler olan, hatta o yıllarda Türkiye'de bile oldukça göz ardı edilmiş bir alanda: Osmanlı edebiyatında uzmanlaşmaya karar verdi. Üstelik modern Türk edebiyatı okuyan biri için iş imkanlarının çok daha fazla olmasına rağmen... Bu sayede Walter, çok ilgi duyduğu klasik Arapça ve İran edebiyatı konularıyla da ilgilenmeye devam edecekti.

Walter, Yakın Doğu Bölümü'ndeki Master Programı'nı 1965 yılında tamamladı. 1967'ye kadar Türk Dili ve Edebiyatı Doktorası alanında gerekli bütün sınavlarını başarıyla geçti ve bütün yükümlülüklerini tamamladı. Sırada Doktora tezi konusu vardı.

² Walter G. Andrews, *Intersections in Turkish literature : essays in honor of James Stewart-Robinson*, Michigan University Press, 2001.

Steward-
Robinson
Armağanı

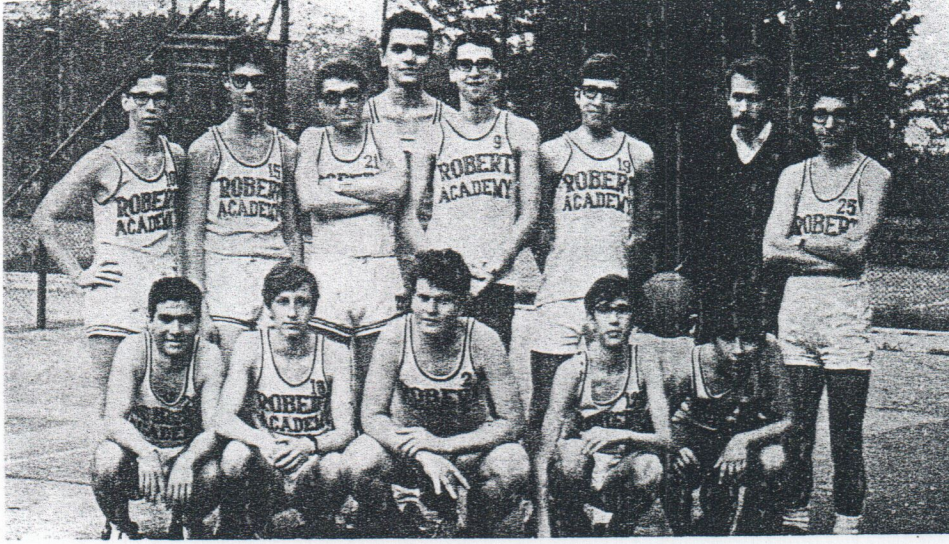
Walter, 1967-68 akademik yılında Türkiye’de yapacağı araştırma için bir burs kazandı. Eşi Melinda, kızları Lisa ve ailenin yeni üyesi Pamela (1966 yılında Ann Arbor’da doğmuştu) Türkiye’ye gittiler. Aile Emirgan yokuşunda bir apartman dairesine yerleştiler. Lisa ilk okula Rumeli Hisar’ında gitmeye başladı. Walter’ın ilk araştırma konusu Necati Bey şiiri üzerine idi. Daha sonraları Walter bu konuya ısınmadı. Verimli bir çalışma yapamayacağını düşünüp 16. yüzyıl’da genelde tezkirelerde özelde Latifi Tezkiresi’nde edebiyat eleştirisine dair çalışmaya karar verdi. İstanbul Üniversitesi’nden Prof. Nihat Çetin’in tavsiyesiyle Latifi Tezkiresi’nin İstanbul kütüphanelerinde nüshalarını araştırmaya koyuldu. O zamanlar, yazma eser kütüphaneleri bugünkü gibi belirli merkezlerde toplanmamıştı ve nüshaların peşinde İstanbul semtlerinde kütüphane kütüphane dolaşmak gerekiyordu. Bu küçük yazma kütüphanelerini ziyaret Walter için harika bir deneyime dönüştü. İstanbul’un eski semtlerini görüyor, şehrin pek bilinmedik mekanlarını ziyaret ediyordu. Basılı kaynakların bahsetmediği yazmalar için yapılan bu keşif turları onun için bambaşka bir âlemin kapılarını aralamıştı. O sırada Walter, arkadaşlarının ısrarıyla Robert Kolej’in basketbol takımının antrenörlüğünü yapmaya başladı.

Bir süre sonra, Walter’ın doktora komitesinde bulunan nümizmatik uzmanı Prof. Ehrenkretz, bir proje için İstanbul’a geldi. Kendisine Walter ile yakın arkadaşı Jere Bacharach asistanlık yapıyorlardı. Prof. Ehrenkretz ve eşi Andrews ailesinin yaşadığı Emirgan’daki apartmanda bir daire kiraladılar. Walter, Prof. Ehrenkretz ile her sabah Arkeoloji Müzesi’ne gidiyordu. Çalışmalarında ona yardımcı oluyor ve tercümanlığını yapıyordu. Müze’de ünlü nümizmat İbrahim Artuk ile ortak konuşma dilleri ise Arapça idi, zira her üçünün de bildiği tek ortak dil Arapçaydı. Walter İstanbul günlerinde ünlü hattat Hamid Aytaç ile de tanıştı. Onun Cağaloğlu’daki ofisine sık sık gidiyor, ondan hat sanatının inceliklerini öğreniyordu.

Basketbol sezonunun hemen sonunda, Walter ağır şekilde hastalandı ve hepatit teşhisi konuldu. Walter nekahat döneminde bir ay kadar hastanede karantina tedavisi görmek zorundaydı ve üstelik bu, tam da bursunun sonuna rastlamıştı. Kısa süre sonra ülkeden ayrılmak zorundaydılar. Walter’ın ülkesine dönmek için çok az zamanını kaldığı, dolayısıyla teziyle ilgili yazma nüshaların kopyalarını toparlaması gereken dönem, üstelik de ailesinden uzakta, çocuklarını göremediği bir ortamda bir hastane odasında kalmış olması onu çok üzdü. Onu kurtaran basketbol takımının oyuncularından ikisinin onu ziyaretlerinde bu sorunu öğrenip, Süleymaniye Kütüphanesi’ndeki mikrofilm servisine giderek gerekli bütün yazma mikrofilmlerini edinmeleri oldu. Dahası Walter’ın çalışabilmesi için American Research Institute’un İstanbul’daki şubesinden bir mikrofilm okuma cihazını da alıp Walter’ın hastane odasına taşımışlardı. Bu basketbolculardan biri yıllar sonra Nobel Edebiyat Ödülü’nü alacak olan Orhan Pamuk’tu.

junior varsity basketball team

Standing : A. Behmoaram, A. Finkel, D. Kermen, İ. Büyükyüksel, S. Gezdur, Ş. Kalafat,
W. Andrews (Coach), İ. Güçhan, M. Altaras, R. Azarya, A. Civre, J. Barbut, O. Pamuk.

121

Walter Robert Kolej Basketbol takımı antrenörü iken, ön sırada en sağda oturan: Orhan Pamuk

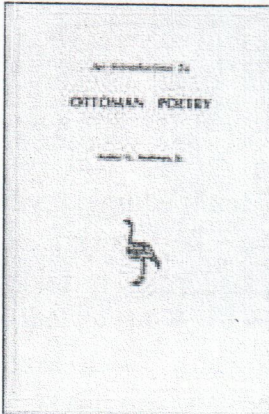
Walter iyileştiği günlerde esrarlı bir şekilde Seattle'daki Washington Üniversitesi'nden bir telgraf aldı. Prof. Farhad Ziadeh (o zamanki bölüm başkanı) tarafından gönderilen bu telgrafta şu yazıyordu: "Teklif gönderiyoruz. Umarız kabul edersin." Bu kadar... Walter hiç bir şey anlamamıştı. Ne teklifi? Neyi kabul edecek? Niçin? Hatırladığı kadarıyla o hiç bir yere, hiç bir şey için başvurmamıştı. Hiç kimse ona şurada bir iş imkanı var, dememişti. Bu gizemli telgraf hakkında fikir yürütürken, bir süre sonra bir de mektup aldı. Walter'a Türkçe ve Türk edebiyatı derslerini vermesi için yeni kurulmakta olan Yakın Doğu Dilleri ve Edebiyatları Programı'ndan iş teklif edilmekteydi. Program, Washington Üniversitesi'ndeki Klasikler Bölümü'nün içinde kurulacaktı. Bir kimsenin hiç bir şekilde bir iş başvurusu yapmadan tanımadığı kişilerden iş teklifi almasının sırrı yakında çözülecekti. Walter'ın yakın arkadaşı Jere Bacharach, bir yıl kadar önce Washington Üniversitesi'nde, Tarih Bölümü'nde bir iş bulmuştu. Yakın Doğu Programı için Türkçe alanında birini aradıklarında (bu kişinin hem Osmanlı Türkçesi dersleri verebilmesi hem de Arapça ve Farsça'yı iyi biliyor olması gerekiyordu) Jere, bu iş için ideal adayı tanıdığını söylemişti. Jere, (o sırada hasta yatağındaki) Walter'a bile haber vermeden, Michigan Üniversitesi'nden onun not dökümlerini ve gerekli tüm belgeleri edinmiş, Walter'ın hocalarından onun adına referans mektupları almış ve başvuru dosyasını hazırlamıştı. Garip bir şekilde, Walter memnuniyetle kabul edeceği ve

bütün kariyerini geçireceği Washington Üniversitesi'ndeki bu işe bizzat hiç başvurmamıştı.

Nasıl Michigan Üniversitesi öğrenci olmak için ideal bir yerse, Washington Üniversitesi'ndeki Yakın Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü de çalışmak için ideal bir yerdi. Walter bu açılardan kendisini her zaman şanslı hissettiğini söyler. Bölümün yöneticileri ve diğer hocaları (ki çoğu akademik olarak kariyerlerinin çok üst noklarındaydılar) genç hoca Walter büyük destek oldular. Bu, büyük ideallerle kurulan bölüm her zaman iyi hocalara ve başarılı ve öğrenmeye çok meraklı öğrencilere sahip olmuştur. Walter bölümde sadece o bölümün öğrencileriyle değil, tarih, antropoloji, etnomüzikoloji, linguistik ve karşılaştırmalı edebiyat bölümlerinden pek çok lisansüstü öğrenciyle çalışma ve araştırmalar yapma imkanı buldu.

Aslında Walter için her şey o kadar da toz pembe değildi. Washington Üniversitesi'ne geldiğinde henüz doktorası tamamlanmamıştı. Hatta, tezini yazmaya yeni başlamıştı. Hastalığı yüzünden oldukça geri kalmıştı. Ders vermeye 1968'in Sonbahar Dönemi'nde başladı. Dersler de epey vaktini almaktaydı. Bir yanda dersler, bir yanda doktora tezi yazmak... Genç bir bilimadamı için oldukça zor bir süreçti. Nihayet, 1970 yılında tezini tamamladı ve başarıyla savundu. Eksikliğini hissettiği bir konuda hemen ilk kitabını yazmaya başladı. Öğrencilerin Osmanlı edebiyatının temel bilgileri için başvurabilecekleri hiç bir İngilizce kaynak yoktu.

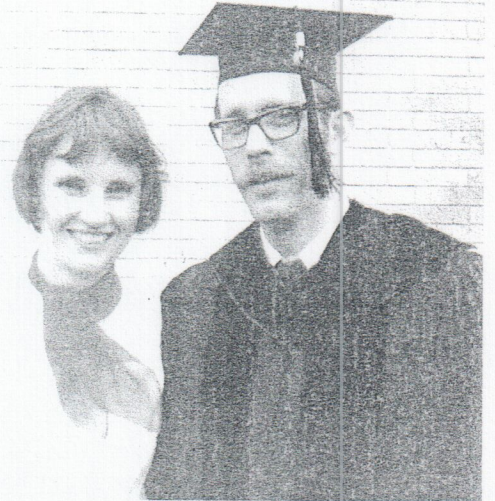

Osmanlı Şiirine Giriş (Bibliotheca Islamica Yay.)

Bu nedenle, *An Introduction to Ottoman Poetry* (Osmanlı Şiirine Giriş)

kitabını yazmaya koyuldu. Kitap için hazırladığı notları zaten derslerinde kullanıyordu. Eserin basımı 1976 yılında Bibliotheca Islamica'da Orta Doğu Edebiyatları serisinin yedinci kitabı olarak gerçekleşti. Washington Üniversitesi'nde genel düzeydeki Yakın Doğu dersleri yanında, üç seviyede Türkçe ve Osmanlıca derslerini vermekteydi.

Walter, 1976 yılında Doçent oldu. 1978-79 ders yılında National Endowment for Humanities'in Genç İnsanibilimci Bursu'nu (Younger Humanists Grant) alarak bir yıl ders vermeden araştırmalar yaptı. Bu süre içinde ikinci kitabını: *Poetry's Voice Society's Song'u* (Şiirin Sesi, Toplumun Şarkısı) yazdı. Kitap uzun bir süre sonra 1984'te Washington Üniversitesi Yayınevi tarafından basıldı ve Amerika'daki

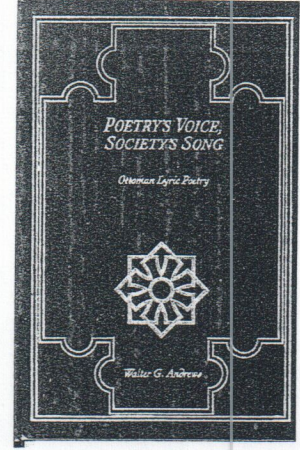
Walter ve Melinda, Michigan Üniversitesi Doktora Mezuniyetinde

Turkish Studies Assciaton'un (Türk Çalışmaları Birliği) Türk Çalışmalarına En İyi Katkı ödülünü (1984-85) kazandı. Alanında, özellikle Türkiye dışında çok ses getiren bu önemli kitap sayesinde 1985 yılında Profesörlük kadrosuna atandı.

1982 yılında eşi Melinda, Washington Üniversitesi'nde Felsefe Bölümü'nde doktorasını tamamladı. Bunu kutlamak için Walter ona bir bilgisayar almıştı. 516KB hafızalı, o zaman için müthiş bir makina... Felsefe alanında iş bulmak zor olduğundan, çok sevdiği bilgisayarı sayesinde Melinda, bilgisayar programcılığı öğrendi ve 1985 yılında Hutchinson Cancer Institute'da programcı olarak çalışmaya başladı. O günlerde, Walter da bu bilgisayarı kullanıyor, onunla neler yapabileceğini keşfediyordu. İşte o bilgisayar Walter'ın önünde kariyeriyle ilgili yepyeni yol açtı. *Poetry's Voice Society's Song* kitabını yazarken pek çok istatistiki örnekleme yapmıştı. Kartlara kelimeleri tek tek yazarak ve uzun zamanda büyük zahmetlerle yapılan bu çalışmanın bilgisayarla çok kısa zamanda ve kolaylıkla yapılabileceğini gördü. Bilgisayar ona dijital metin analiziyle ilgili yepyeni bir dünyanın kapısı aralıyordu.

80'li yılların başında Walter'ın *Intorduction to Ottoman Poetry* kitabını okuyan Mehmed Çavuşoğlu Walter'a bir mektup yazdı. Böylelikle rahmetli Çavuşoğlu'nun vefatına kadar sürecek dostlukları başlamış oldu. Mektuplarla ilerleyen arkadaşlıkları 1985 yılında Walter'ın Türkiye ziyaretinde iyice pekişti. Bu ziyaret sırasındaki sohbetlerinden birinde Osmanlı divanlarının bilgisayarada edisyonu üzerinde heyecan

Şiirin Sesi Toplumun Şarkısı (Washington Üniv. Yav.)

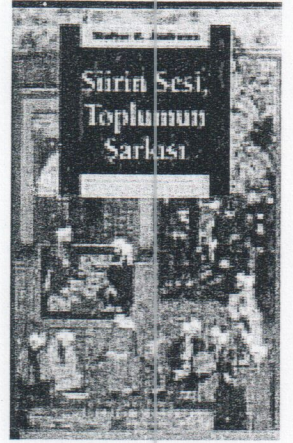
Çavuşoğlu Ailesi ve Walter ile Melinda, Bellevue, 1986

dolu planlar yaptılar ve Mehmed Çavuşoğlu'nun Fulbright bursu ile Seattle'a giderek bu konuştuklarını gerçekleştirmeye karar verdiler. O zaman için bu proje çağın çok ilerisindeydi. Ertesi yıl, Walter Andrews IBM şirketinden burs olarak bir bilgisayar aldı ve Mehmed Çavuşoğlu Fulbright bursu ile Seattle'a gitti.

Birlikte çalışmalarının ürünü olarak Çavuşoğlu, Revani Divanı'nı bilgisayara aktarmaya başladı. Microsoft'un metin (text-only) programı Word ile Washington Üniversitesi Bilgisayar merkezinde hazırlanan fontları kullanarak "y" kafiyesine kadar Revani Divanı'nı bilgisayara aktardı.

Andrews ve Çavuşoğlu'nun planları 1987 yazında Çavuşoğlu ailesinin Bodrum'daki evlerinde buluşup bilgisayar teknolojisini içeren yeni divan şiiri projeleri hazırlamaktı. Maalesef, bu plan gerçekleşemedi. Mehmed Çavuşoğlu 11 Temmuz 1987 günü elim bir trafik kazasında vefat etti. Onun vefatıyla Osmanlı edebiyatı çalışmaları klasik şerh geleneğini çok iyi bilen hem de yeni yaklaşımlara son derece açık büyük bir bilimadamını en velud çağında kaybetmiş oldu. Walter, yıllar sonra Türkçe'ye çevrilen kitabının önsözünde onun için: "Ne zaman Osmanlı şiiri üzerine düşünmeye başlasam, değerli arkadaşım ve meslekdaşım, rahmetli Mehmed Çavuşoğlu'nu yad ederim. Bu dünyayı zamansız terk ederek ardında bıraktığı büyük boşluğu düşündükçe, Osmanlı şiirlerinin birçoğunu dolduran o ayrılık acısın, hüznü daha bir

Şiirin Sesi
Toplumun Şarkısı
(İletişim Yay.)

Walter Andrews ve o yıllardaki asistanı
Mehmet Kalpaklı, Texas, 1990

derinden duyarım, onun yokluğu daha bir katlanılmaz gelir" diye yazacaktır.³ 1988 yılı Eylül'ünde Walter Andrews İstanbul'da yapılan Türkoloji Kongresi'ne katıldı ve orada arkadaşı Mehmed Çavuşoğlu'nun anısına, Osmanlı edebî metinlerinin bilgisayar kullanılarak edisyonlarının yapılması üzerine bir tebliğ sundu.

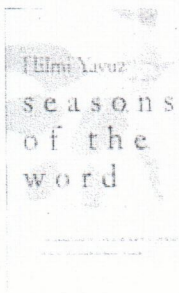
Mehmed Çavuşoğlu'nun vakitsiz ölümü bütün meslekdaşlarını üzüntülere gark etmesinin yanında ilk ve tek asistanı olan Mehmet Kalpaklı'yı hem harika bir hocanın hem de eşsiz bir yol göstericinin varlığından mahrum bırakmıştı. Rahmetli

Çavuşoğlu'nun değerli eşi Emine Çavuşoğlu sayesinde mektuplaşarak tanışan Kalpaklı

³ Walter G. Andrews, "Türkçe Çeviriye Önsöz", *Şiirin Sesi, Toplumun Şarkısı*, İletişim Yayınları, İstanbul 200, s. 14.

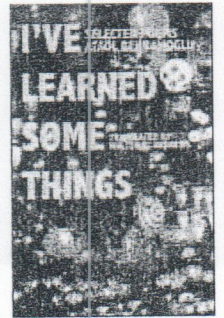
ve Andrews, Mehmet Kalpaklı'nın yarım kalan doktora çalışmasını Washington Üniversitesi'nde tamamlaması üzerine anlaştılar. YÖK'ün doktora bursuna başvuran Mehmet Kalpaklı 1988 yılında doktora çalışması yapmak üzere Seattle'a gitti. Washington Üniversitesi'nde 1992 yılına kadar 16. yüzyıl şairlerinden Fevrî'nin Divan'ını bir örnek çalışma olarak ele alan Divan şiirinin edisyonunda ve analizinde bilgisayar teknolojisinin kullanılması üzerine tezini Walter Andrews'un danışmanlığında tamamladı. Kalpaklı'nın Washington'da bulunduğu süre içinde Walter Andrews da akademik geleceğinin ne olacağı konusunda bir karara vardı. Bütün Türkçe derslerini ve lisan seviyesindeki dersleri Kalpaklı veriyor, Walter sadece projeler üzerine çalışıyor ve yüksek lisans ile doktora dersleri veriyordu. Prof. Andrews, gelecekte de bunun devamı için girişimlerde bulundu. Üniversite yönetimine, maaşının yarısının kesilerek Türkçe dil derslerini vermek üzere alınacak bir dil okutmanına verilmesini ve kendisinin sadece edebiyat derslerini verip araştırma projelerinde çalışmasını önerdi. Zira, Kalpaklı'nın Washington Üniversitesi'ndeki pozisyonu 2 yıldan beri böyleydi. Ancak, maalesef Üniversite yönetimi bu öneriyi sıcak karşılamadı. Dahası, o günlerde Walter, Washington Eyalet yönetiminin son zamanlardaki yaklaşımından Üniversite yönetiminin Eyalet'in sahibi olduğu bu üniversitede bazı bölümleri kapatacağı, bazılarını da küçülteceği yönünde bir kanıya vardı. Zaten yapılanlar da bu yöndeydi. Bir gün Fakülte Dekan'ı, Yakın Doğu Bölümü'nü ziyaret ederek, yakın bir zamanda bütün kadroların dondurulacağını ve yeni hiç bir atanmanın yapılmayacağına açıkladı. Bunun üzerine, ileride yeni bir hocanın kadroya alınmasının imkansızlığını gören Walter Andrews görevinden ayrıldı. Burada amacı, genç bir Türkolog'un bu kadroya hemen atanması ve yakın gelecekte olabilecek kadro dondurulmasından önce pozisyonu genç bir bilimadamının doldurmasıydı. Böylelikle Türk çalışmaları Washington Üniversitesi'nde daha uzun yıllar devam edebilirdi. Nitekim öyle oldu. Diğer alanlardaki kadro azaltmalarına ve dondurmalarına rağmen Türk çalışmaları, önce Kemal Sılay ardından da, halen görevine devam etmekte olan Selim S. Kuru tarafından başarılı bir şekilde sürdürüldü. Bununla birlikte, Walter Andrews hiç bir zaman Bölüm'den uzak kalmadı. 1991'den 2001'e kadar tamamen gönüllü olarak Bölüm'le ilişkisini sürdürdü. Aynı zamanda Üniversite'deki Middle-East Center'in de (Orta Doğu Merkezi) bir üyesi idi. 2001 yılında Üniversite ona "Reseach Professor" (Araştırma Profesörü) ünvanı verdi. Hala Üniversite'den maaş almayarak bu görevini sürdürmektedir.

Hilmi Yavuz
şiiirleri çevirisi

1991 yılından beri Türkçe dersleri vermeyen Walter Andrews, bu dersler için harcayacağı bütün zamanı yayım faaliyetleri, konferanslar ve Osmanlı edebiyatı üzerine master ve doktora tezi yapan öğrencilerle çalışarak değerlendirmektedir. 1968'den 1992'ye kadar olan 24 yıllık süre içinde toplam 9 makale ve bazı çeviriler ve iki kitap yayımlamıştı. 1992'den 2010'a kadar geçen 18 yılda pek

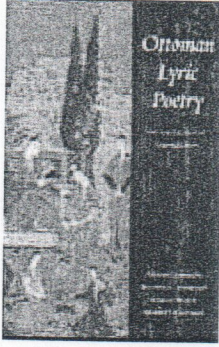
çoğu Mehmet Kalpaklı ile birlikte olmak üzere toplam 26 makale, bazı çeviriler, makalelerinden yapılmış

Ataol Behramoğlu
şiiirleri çevirisi

çeviriler ve sekiz kitap (yeni kitaplar, eski kitaplarının yeni edisyonları, yeni edisyonlar vs.) yayımlamıştır. Bunlar arasında Türkiye'nin önde gelen yaşayan şairleri Hilmi Yavuz ve Ataol Behramoğlu'nun şiirlerinden yapılmış seçmelerin İngilizceye çevirilerinden oluşan iki kitap da vardır. Walter her zaman, Osmanlı şairlerinin şiirlerini çevirmenin yaşıyan şairleri çevirmekten çok daha kolay olduğunu, çünkü onların mezarlarından kalkıp şiirimi şöyle çevir, şu dizeyi yanlış anlamışsın, şu kelimenin karşılığı on farklı manayı içermektedir, gibi itirazlarda bulunamadıklarını, yaşayan şairlerle çalışmanın ve onların şiirlerini çevirmenin ise her zaman çok meşakkatli olduğunu söylemiştir.

Osmanlı Lirik Şiiri Antolojisi, Washington Üniv. Yay.

Walter'ın doktora öğrencisi ve asistanı Mehmet Kalpaklı ile işbirliği uzun yıllardan beri devam etmektedir. Bu işbirliğinin ilk meyvesi, şair Najaat Black ile hazırladıkları *Ottoman Lyric Poetry* (Osmanlı Lirik Şiiri) adlı kitaptır.⁴ 2005 yılında Duke Üniversitesi'nce yayımlanan: *The Age of Beloveds: Love and the Beloved in Early Modern Ottoman Turkish and European Literature, Culture and Society* (Sevgililer

Sevgililer Çağı, Duke Üniv. Yay.

Çağı: Erken Modern Osmanlı ve Avrupa Edebiyatında, Kültüründe ve Toplumunda Aşk ve Sevgili) adlı kitap ilgiyle karşılandı. Kitap hakkında ondokuz tane tanıtma yazısı yazıldı.

Walter Andrews, internetin bir nimeti olarak, dünyanın dört bir yanındaki yüksek lisans ve doktora öğrencileriyle ve meslektaşlarıyla yazışmakta, onlarla fikir alış-verişinde bulunmakta ve pek çok genç akademisyeni çalıştıkları konularla ilgili yönlendirmektedir. Halen, hem Washington Üniversitesi'nde hem de başka üniversitelerde pek çok öğrencinin doktora komitesinde üyedir. Washington Üniversitesi ile Bilkent Üniversitesi'nin ortak projesi olan OTAP'ın (Ottoman Text Archive Project) Mehmet Kalpaklı (Bilkent Üniversitesi) ile Eş-Başkanı'dır. Washington Üniversitesi'nden Dr. Stacy Waters'ın desteğiyle projenin Seattle kanadına ait bütün projeleri o yürütmektedir. OTAP, sosyal bilimler alanında, özellikle edebiyat ve tarih alanlarında çalışanların bilgisayar teknolojisini kullanımı, dijital teknolojinin olanaklarından faydalanarak araştırma yapabilmelerini sağlamak ve bu konuda projeler geliştirmek için Walter Andrews tarafından kurulmuştur. Halen yürütmekte oldukları bazı projeler vardır.⁵

⁴ Kitabın ilk baskısı: Texas Üniversitesi Yayınları 1997; genişletilmiş ikinci baskısı: Washington Üniversitesi Yayınları, 2006.

⁵ OTAP projesine şu adresten ulaşılabilir: www.courses.washington.edu/~otap

Bilkent Üniversitesi'nde 2006 yılında yapılan OTAP Seminerinde,
M.Kalpaklı, W.Andrews, Y.Dağlı, S.Waters ve İ.Yazar

Washington Üniversitesi'nde sürdürdüğü Osmanlı edebiyatı seminerleri de devam etmektedir. Kredisiz olarak verilen derslere özellikle yüksek lisans öğrencileri büyük ilgi göstermektedirler. Kısacası, Walter Andrews'un gönüllü emeklilik döneminde akademik hayatı bütün hızıyla devam etmektedir. Bunun yanında bazı sanatsal çalışmaları da olmuştur. Michigan Üniversitesi'nden Özgen Felek ile Şeyh Galib'in Hüsn ü Aşk mesnevisini bir modern dans gösterisi olarak sahneye koymuşlardır.

Walter G. Andrews son yıllarda çeşitli ödüller almıştır. Carleton College, University of Michigan, Middle-East Studies Association, (Orta Doğu Çalışmaları Birliği) Washington State Turkish-American Association, (Washington Eyaleti Türk-Amerikan Birliği) bunlar arasındadır. 2008'de Türk kültürüne yaptığı hizmetler nedeniyle, Türkiye Cumhuriyeti Liyakat Nişanı ile taltif edilmiştir. Bütün bunların yanında, yıllardır emek verdiği Washington Üniversitesi yönetimi, Yakın Doğu Bölümü ve Orta Doğu Merkezi'nin önerilerine rağmen kendisine "emeritus" ünvanını vermekten kaçınmaktadır.

Walter G. Andrews, kariyeri boyunca Türk ve Osmanlı çalışmalarının büyük bir destekçisi olmuştur. 70'li yılların ortalarında Leonard Binder'in editörlüğünü yaptığı Orta Doğu çalışmaları üzerine bir el kitabına, Prof. William Hanaway ve Prof. Roger Allen ile birlikte Orta Doğu edebiyatları üzerine kapsamlı bir makale yazmışlardır. Bu ortaklık, günümüzde de varlığını sürdüren ve Orta Doğu edebiyatları üzerine makalelere yer veren *Edebiyat* adlı bilimsel derginin yayın hayatına kazandırılmasına sebep olmuştur. Prof. Andrews her zaman, genelde Orta Doğu edebiyatlarının, özelde Türk ve Osmanlı edebiyatının dünya akademik yaşamında daha görünür olması için gayret sarfetmiştir.

Prof. Jerome Clinton, Prof. William Hanaway ve Prof. Roger Allen ile "Middle Eastern Literatures Seminar" (Orta Doğu Edebiyatları Semineri) serisini başlatmışlardır. Seminerler, Amerika'daki pek çok üniversitede uzun yıllar boyunca sürmüştür. Seminerler ve toplanan çalıştaylarla edebiyatla uğraşan akademisyenlerin, özellikle filoloji sonrası teori ve metodlarla ilgilenenlerinin kaliteli ve yenilikçi yayımlarının geliştirilmesi ve desteklenmesi hedeflenmişti. Walter her zaman, Osmanlı ve Türk edebiyatının Orta Doğu edebiyatı içinde etkin bir yerinin olduğunu kanıtlamak için uğraşmıştır. Çalışmalarıyla, Osmanlı ve modern Türk edebiyatının çok daha geniş bir çerçevede, dünya ölçeğinde, edebiyat, edebi eleştiri ve edebiyat teorisi ile ilgili dünyada yer edinmesini amaçlamıştır.

1980'lerin ortalarında, o yıllarda Pennsylvania Üniversitesi'nde görevli olan (halen Sabancı Üniversitesi'ndedir) Prof. Ahmet Ö. Evin ile birlikte Amerika'daki Türkçe öğretmenlerinin bir araya geldikleri bir toplantı düzenlemişlerdir. Hedefleri, Amerika sathında çeşitli üniversitelerde çalışan Türkçe öğretmenlerinin bir Türkçe eğitimini destekleyen ve geliştiren bir organizasyon kurmaları ve bu sayede alandaki yenilikleri, metodları, malzemeleri paylaşmalarını sağlamaktı. Nitekim, 1985 yılında, Prof. Richard Chambers ve Prof. Kathleen Burill'in girişimleriyle American Association of Teachers of Turkish (Türkçe Öğretmenleri Amerika Birliği) kuruldu. Bu kurum 1993 yılında daha da genişleyerek bütün Türk dillerini de içerecek şekilde American Association of Teachers of Turkic (Türk Dilleri Öğretmenleri Amerika Birliği) adını aldı.

Yoğun akamedik hayatının yanında Walter'ın hareketli bir sosyal yaşamı da vardır. Yaşamakta olduğu Washington Eyaleti ve Bellevue şehrinde gönüllü olarak pek çok sosyal hizmette görev almaktadır. Üstelik bunları çok aktif bir baba ve dede olarak yapmaktadır. (Torunları kendisine Türkçe olarak "dede" diye hitap ediyorlar.) Toplum hizmeti olarak ve tamamen gönüllü yaptığı çalışmalar sıralanamayacak kadar çoktur. Kendisi aynı zamanda Unitarian Universalist Kilisesi'nin etkin bir mensubudur.⁶ Burada yöneticilik, vaizlik görevleri yanında gençlerle yaptığı çalışmalar büyük ilgi görmektedir.

Walter hala etkin bir sporcudur. Golf, tenis ve bisiklet sporlarını aksatmaz. İyi bir marangozdur. Evinin garajını bir marangoz atölyesi haline getirmiştir. Burada yaptığı sanatsal ahşap ürünler görülmeye değer. Walter aynı zamanda iyi bir hattattır. Gençlik yıllarında Hamid Aytaç'tan dersler almış sonrasında kendisini geliştirmiş iyi bir hattattır.

Walter G. Andrews, onu tanıyan Türkolog dostlarının tabiriyle "Walter Bey", Türkiye'nin ve Osmanlı Kültürü ve edebiyatı çalışmalarının hakiki bir muhibbidir. Bu sahada son derece yenilikçi önemli eserler vermiştir. Kendisine sevdikleriyle birlikte ve sağlık, esenlik ve mutluluk içinde, nice eserlerle süslenmiş bir yaşam diliyoruz.

Hattat Hamid Aytaç'ın
hattıyla

⁶ İnsanları dilediği inanca bağlanmakta, dilediği Tanrı'ya inanmakta özgür bırakan bu inanç sistemine göre asıl değer insan'dır. Her kişi kendi Tanrı'sını bulmakla sorumludur. İnsanlar arasında sevgi, özgürlük ve eşitlik temel düşünceleridir. Bir kilise olarak adlandırılmasına karşın Hristiyanlık veya onun bir kolu değildir.

Walter G. ANDREWS

Walter grew up in the then rural outskirts of St. Paul, Minnesota amid many fields and woodlands but few neighbors. He was educated in private military schools (The Breck School and The St. Paul Academy) where he received an excellent education and developed a life-long antipathy to many aspects of the military life. While he was in high school, his family hosted an exchange student from Turkey for a year, which brought him into an enduring relationship with the Tanberk family: The late Rasih and Melda, who treated him like a son, and his Turkish "brothers", Sibel ağabey and Noyan. The consequences of this are everywhere evident in his life. He received an excellent education and his undergraduate degree in English Literature from Carleton College. Upon graduating from college he married Melinda Kohler, which was far and away the best choice he made during his early years.

As an undergraduate, Walter was a very mediocre student---more interested (and successful) in athletics than scholarship. He became a scholar during graduate school at the University of Michigan where he wound a torturous path from English literature to the literature of the Middle East with a specialty in the early-modern literature of the Ottoman Turks. He was much blessed by being the student of Professor James Stewart-Robinson, whose kindness, generosity, intellectual brilliance, and patient instruction have influenced everything Walter has done as a scholar and teacher.

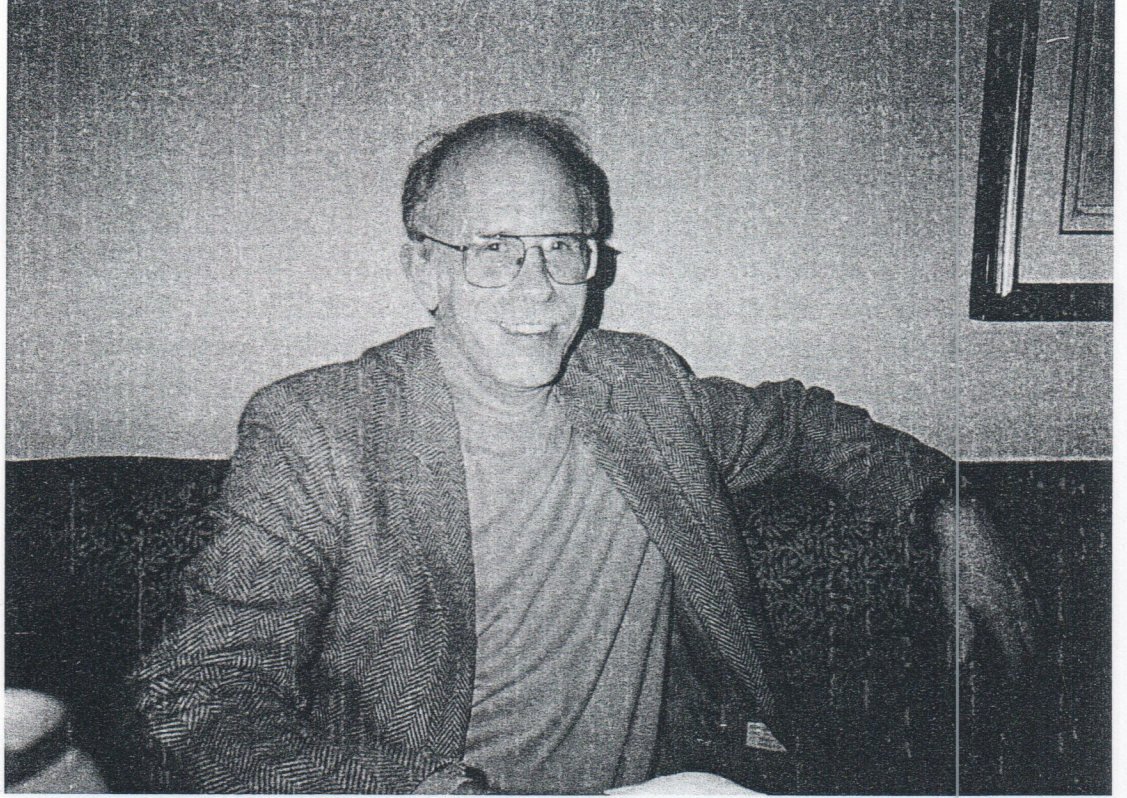
Walter was hired by the University of Washington in 1968, while he was working on his dissertation in Istanbul (and coaching Orhan Pamuk's basketball team). Strangely, he never actually applied for the job. A friend from the University of Michigan, Prof. Jere Bacharach, had recently been hired by the UW and when a job came open there in Turkish literature, he asked Michigan for Walter's records, wrote to his professors for recommendations, and did all that was necessary for Walter's application. The first Walter heard of it was when he received a job offer. Never having applied for a job, he simply stayed at the University of Washington for his whole career. Probably not the best career move but one he has seldom regretted.

Impelled by the intransigence of the University of Washington administration, he withdrew from his full professor position in 1991 after many years of teaching Turkish and Ottoman language and literature (too much language, not enough literature, and no other way out) and lately has been spending his time (among other things) teaching Ottoman poetry to a few interested students and working on several books and the Ottoman Texts Archive Project. In 2001 he was appointed as one of the few "research professors" in the humanities at the UW (this means that he has to find his own money but can use the library and other resources without being harassed). His latest book, *The Age of Beloveds* written jointly with his beloved colleague and collaborator Mehmet

XXX

Kalpaklı is now finished and has been published by Duke University Press. Their other joint projects are continuing.

Walter G. ANDREWS

JOURNAL OF TURKISH STUDIES

TÜRKLÜK BİLGİSİ ARAŞTIRMALARI

CİLT 34/1

(June 2010)

Yayınlayanlar

Cemal KAFADAR • Gönül A. TEKİN

WALTER G. ANDREWS

ARMAĞANI

I

Yayına Hazırlayan

Mehmet KALPAKLI

Harvard Üniversitesi

Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümünde yayınlanmıştır

2010

TÜRK LÜK BİLGİSİ ARAŞTIRMALARI
VOLUME 34/I
(June 2010)

Edited by - Yayınlayanlar
Cemal KAFADAR • Gönül A. TEKİN

FESTSCHRIFT IN HONOR OF
WALTER G. ANDREWS
I

Guest Editor
Mehmet KALPAKLI

Editorial Board - Tahrir Heyeti
Cemal KAFADAR • Selim S. KURU • Günay KUT • Gönül A. TEKİN

Consulting Editors - Yardımcı Yazı Kurulu

N. AÇIKGÖZ muğla E. BIRNBAUM toronto M. CANPOLAT ankara R. DANKOFF chicago
C. DİLÇİN ankara P. FODOR budapest H. İNALCIK ankara C. KAFADAR cambridge, mass
C. KURNAZ ankara A. T. KÜT istanbul G. KUT istanbul G. NECİPOĞLU cambridge, mass
Z. ÖNLER çanakkale K. RÖHRBORN göttingen W. THACKSTON, Jr. cambridge, mass
T. TEKİN ankara S. TEZCAN ankara Z. TOSKA istanbul E. TRYJARSKI warsaw P. ZIEME
berlin, M. ÖLMEZ istanbul

•
Cover design and background • Kapak düzeni
by Sinan AKTAŞ
Tughra, Mehmed II (1481)
Aşık Paşa : Garib-nâme (İ. Koyunoğlu Ktp., Konya)

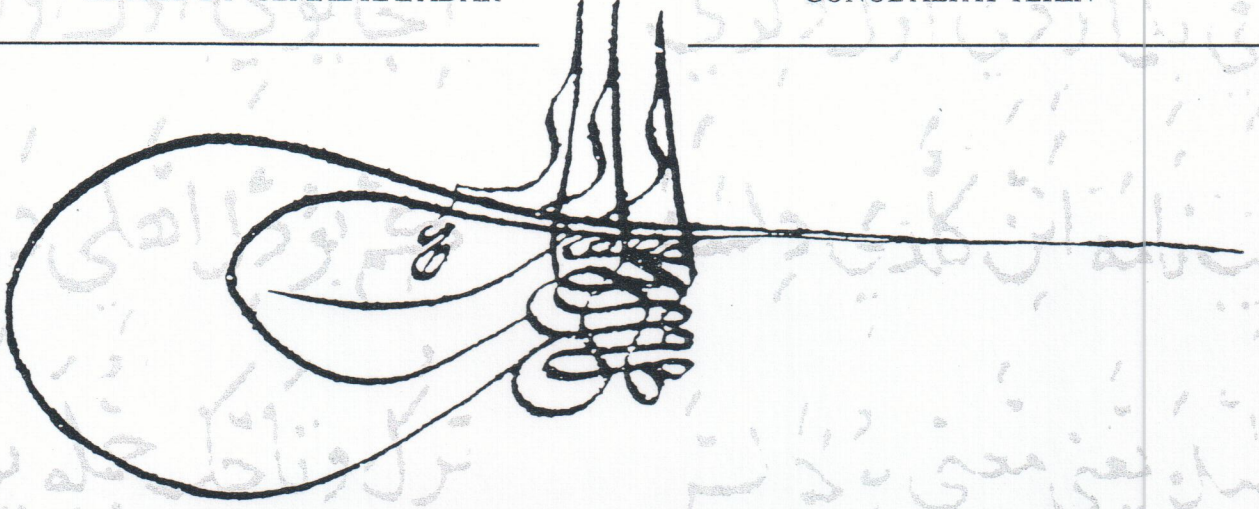

JOURNAL OF TURKISH STUDIES
TÜRKLÜK BİLGİSİ ARAŞTIRMALARI

VOLUME 34/1 (JUNE 2010)

EDITED BY CEMAL KAFADAR

GÖNÜL ALPAY TEKİN

FESTSCHRIFT IN HONOR OF
WALTER G. ANDREWS
I

Guest Editor
Mehmet KALPAKLI

Published at the Department of Near Eastern Languages and Civilizations

Harvard University

2010